

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี *

SOCIAL WELFARE SERVICE MANAGEMENT FOR THE ELDERLY IN RANGSIT CITY MUNICIPALITY, PATHUMTHANI PROVINCE

เบญยาศิริ งามสอาด¹, ประเวศ มหารัตนสกุล², นิเทศ ตินณะกุล³, ภมร ชันระหัตต์⁴ และ ธนิศร ยืนยง⁵

Benyasiri Ngamsaad¹, Pravej Maharutsakul², Nithet Tinnakul³, Phamorn Khanthahat⁴

and Thanisorn Yuenyong⁵

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻⁵Pathumthani University, Thailand

Corresponding Author's Email: m.benyasiri@gmail.com

วันที่รับบทความ : 28 เมษายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 20 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 22 พฤษภาคม 2568

Received 28 April 2025; Revised 20 May 2025; Accepted 22 May 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ 2) เปรียบเทียบการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นวิจัยเชิงปริมาณ กรอบแนวคิดใช้แนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2548 ประชากรได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองนครรังสิต จำนวน 8,503 คนนำไปคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาร์โรวามาเน ได้ จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

Citation:

* เบญยาศิริ งามสอาด, ประเวศ มหารัตนสกุล, นิเทศ ตินณะกุล, ภมร ชันระหัตต์ และ ธนิศร ยืนยง. (2568). การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(3), 551-569.

Benyasiri Ngamsaad, Pravej Maharutsakul, Nithet Tinnakul, Phamorn Khanthahat and Thanisorn Yuenyong. (2025). Social Welfare Service Management For The Elderly In Rangsit City Municipality, Pathumthani Province. Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(3), 551-569.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านรายได้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านนันทนาการ ด้านบริการทางสังคม ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล และ ด้านที่พักอาศัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลการเปรียบเทียบการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานีไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.5

คำสำคัญ: การจัดบริการ, สวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ, เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

Abstract

This research aims to: 1) Study the level of social welfare service provision for the elderly, and 2) Compare the provision of social welfare services for the elderly in Rangsit City Municipality, Pathum Thani Province, based on personal factors. This is a quantitative research. The conceptual framework is based on the guidelines of the Department of Local Administration, Ministry of Interior (2005). The population consists of 8,503 elderly individuals residing in Rangsit City Municipality. The sample size of 382 people was calculated using Taro Yamane's formula. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire. The statistics used for data analysis included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed that: 1) The overall level of social welfare service provision for the elderly was at a high level. When considering each aspect from highest to lowest mean scores, all six aspects were found to be at a high level. These aspects are, in order: income (highest mean), followed by recreation, social services, social security, health and medical care, and housing (lowest mean). 2) The comparison of social welfare service

provision for the elderly in Rangsit City Municipality, Pathum Thani Province, classified by personal factors, showed that elderly individuals with different gender, age, educational background, and occupation did not have significantly different opinions regarding the provision of social welfare services, at the 0.05 significance level.

Keywords: Service Provision, Social Welfare, Elderly, Rangsit City Municipality, Pathum Thani Province.

บทนำ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ โดยมีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร โดยเฉพาะในด้านการจัดบริการสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างยั่งยืน ประเทศไทยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งแนวโน้มนี้สะท้อนถึงความจำเป็นที่ภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเชิงประชากรนี้ ทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจัดบริการสุขภาพ และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี เป็นพื้นที่เมืองที่มีการขยายตัวของชุมชนและมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นตามลำดับ จึงเป็นพื้นที่ที่มีความท้าทายในการจัดบริการสวัสดิการสังคมให้เข้าถึงและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้สูงอายุ การศึกษาการจัดบริการสวัสดิการในพื้นที่ดังกล่าวจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการบริการในระดับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและส่งเสริมบทบาทของท้องถิ่นในการดูแลประชาชนกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565)

จากบริบทดังกล่าว งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษา การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยเน้นการวิเคราะห์รูปแบบการให้บริการ ความเพียงพอของทรัพยากร การมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจนความพึงพอใจของผู้รับบริการ

อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาระบบสวัสดิการท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม เพศ, อายุ, วุฒิการศึกษา, อาชีพ

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้สูงอายุที่มีเพศ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน
2. ผู้สูงอายุที่มี อายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน
3. ผู้สูงอายุที่มี วุฒิการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานีแตกต่างกัน
4. ผู้สูงอายุที่มี อาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบริการ

การจัดบริการ (Service Provision) หมายถึง กระบวนการที่หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ จัดให้มีการดำเนินงานเพื่อส่งมอบสินค้า หรือบริการแก่ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองตอบต่อความต้องการและยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้รับบริการ ซึ่งบริการที่จัดขึ้นนั้นควรมีความสม่ำเสมอ เข้าถึงได้ และมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรมในสังคม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) ในการจัดบริการด้านสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ แนวคิดที่สำคัญคือหลัก "ผู้ใช้บริการเป็นศูนย์กลาง" (Client-centered approach) ซึ่งเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุในมิติต่าง ๆ ทั้งทางกาย จิตใจ และสังคม

รวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นและตัดสินใจเกี่ยวกับการรับบริการ (ธนพร วิจิตรกุลวงศา, 2563) การจัดบริการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความชัดเจนของนโยบาย งบประมาณที่เพียงพอ การมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และระบบติดตามประเมินผลที่มีคุณภาพ (Osborne, Radnor, & Nasi, 2013)

นอกจากนี้ แนวคิด “Governance in Public Service Delivery” ยังเน้นย้ำถึงบทบาทของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ซึ่งสามารถเชื่อมโยงการทำงานระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนในการให้บริการสวัสดิการแก่ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ (Pierre & Peters, 2000)

2. แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม (Social Welfare) หมายถึง ระบบหรือกลไกที่รัฐหรือองค์กรในสังคมจัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และคุ้มครองประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้มีรายได้น้อย ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (ธนพร วิจิตรกุลวงศา, 2561) สวัสดิการสังคมจึงไม่เพียงแต่เป็นการช่วยเหลือในภาวะยากลำบากเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาและสร้างโอกาสให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

แนวคิดพื้นฐานของสวัสดิการสังคมมีรากฐานจากความเชื่อเรื่อง “รัฐสวัสดิการ” (Welfare State) ที่มุ่งเน้นให้รัฐมีบทบาทสำคัญในการกระจายทรัพยากรและบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นในด้านสาธารณสุข การศึกษา ที่อยู่อาศัย หรือการดูแลผู้สูงอายุ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม (Esping-Andersen, 1990)

Esping-Andersen (1990) ยังได้จำแนกระบบรัฐสวัสดิการออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

- 1) Liberal Welfare State: เน้นการช่วยเหลือเฉพาะผู้ขาดแคลนอย่างจำกัด
- 2) Conservative Welfare State: เน้นการดูแลตามบทบาทครอบครัวและศาสนา
- 3) Social Democratic Welfare State: มุ่งสร้างสวัสดิการแบบถ้วนหน้าเพื่อความเสมอภาคในสังคม

ในบริบทของประเทศไทย การจัดสวัสดิการสังคมยังอยู่ในลักษณะกึ่งถ้วนหน้า โดยรัฐมีบทบาทหลักในการจัดบริการพื้นฐาน เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ บริการสาธารณสุข และการศึกษา แม้ว่าจะมีการขยายขอบเขตของการดูแลมากขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แต่ก็ยังมีความท้าทายในการเข้าถึงบริการ การจัดสรรงบประมาณ และการพัฒนาระบบสวัสดิการให้ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง (สุธาศัย ยัมประเสริฐ, 2564)

ความหมายของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ (Older persons หรือ Elderly) หมายถึง บุคคลที่มีอายุอยู่ในช่วงบั้นปลายของชีวิต ซึ่งร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงตามวัย โดยทั่วไปมักมีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตมากขึ้น และมีความต้องการการดูแลด้านสุขภาพ สวัสดิการ และความมั่นคงในชีวิตเพิ่มขึ้นตามลำดับ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2019) ได้กำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ถือเป็น “ผู้สูงอายุ” ซึ่งนิยามนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง รวมถึงประเทศไทยที่ใช้เกณฑ์เดียวกันตาม พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 โดยกำหนดให้ผู้ที่อายุครบ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปในปีใด ถือเป็นผู้สูงอายุและมีสิทธิได้รับสวัสดิการพื้นฐานจากรัฐ ในมิติสังคมวิทยา ผู้สูงอายุไม่ได้หมายถึงเพียงช่วงวัย แต่ยังสะท้อนถึงบทบาททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การเกษียณอายุ การลดบทบาทในครอบครัวและชุมชน ตลอดจนความต้องการความมั่นคงทางจิตใจและคุณค่าในตนเอง ดังนั้น การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจอย่างรอบด้าน (นงเยาว์ เนียมโก๊ะ, 2564)

สรุป

ความหมายของการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ เป็นการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ หมายถึง กระบวนการที่ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคประชาสังคม ดำเนินการจัดให้มีบริการและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ศักดิ์ศรี และความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ จิตใจ และสังคม บริการเหล่านี้อาจรวมถึงเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การดูแลสุขภาพที่บ้าน การให้คำปรึกษา การสนับสนุนด้านที่อยู่อาศัย กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ หรือการสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมในชุมชน

การจัดบริการสวัสดิการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางประชากรที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ และเพื่อเสริมสร้างระบบการดูแลระยะยาวที่ยั่งยืน

โดยคำนึงถึงสิทธิ ความต้องการ และศักยภาพของผู้สูงอายุแต่ละคนในฐานะประชาชนที่มีคุณค่าในสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

วิจัยเรื่อง การจัดการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย, 2548 : 2) ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล 2) ด้านรายได้ 3) ด้านที่พักอาศัย 4) ด้านนันทนาการ 5) ด้านความมั่นคงทางสังคม 6) ด้านบริการทางสังคม

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่เป็นผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 8,503 คน (เทศบาลนครรังสิต, 2564)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชน ประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่เป็นผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี จำนวน 382 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973: 727) ที่ระดับช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นปลายเปิด

การสร้างและทดสอบเครื่องมือวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัดในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาพิจารณาด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความหมาย และการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบครอบคลุมตามโครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence : IOC) ว่าข้อคำถามตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดมีความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์หรือไม่ และตรวจสอบการใช้ถ้อยคำภาษามีความเหมาะสมและสื่อความหมายที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะสอบถามหรือไม่ จากนั้นโดยทำการวิเคราะห์หาค่า IOC รายข้อ แล้วเลือกข้อที่มีค่า IOC ที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาข้อคำถามรายข้อ ได้ค่า IOC สูงกว่า 0.5 ขึ้นไป

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลอง (Try Out) กับประชากร ที่ไม่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3. นำข้อมูลมาวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้เทคนิค (Item – Total Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบสอบถามด้านนั้น แล้วเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

4. นำข้อที่ได้ตามเกณฑ์มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีการของ Cronbach (Cronbach, L, 1990) ที่มีระดับความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับฟังความคิดเห็น จากนั้นจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาต่อผู้บริหารเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูลได้ 382 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาพิจารณาความสมบูรณ์เรียบร้อยทำการลงรหัสนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำข้อข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) มาวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบของตาราง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์โดยการหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลจากค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ใช้การสรุปและวิเคราะห์เชิงพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่หาคุณภาพเครื่องมือใช้ในการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence หรือ IOC) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Item – Total Correlation) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ของ Cronbach (Cronbach, L, 1990)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปใช้

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบ *t-test* for independent samples

3.2 การทดสอบ F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและรายด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัด

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ	อันดับ
1. ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล	3.80	0.97	มาก	5
2. ด้านรายได้	3.84	0.95	มาก	1
3. ด้านที่พักอาศัย	3.73	0.97	มาก	6
4. ด้านนันทนาการ	3.83	0.97	มาก	2
5. ด้านความมั่นคงทางสังคม	3.82	0.99	มาก	4

6. ด้านบริการทางสังคม	3.83	0.99	มาก	3
รวม	3.81	0.97	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.81$) โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านรายได้ ($\bar{X} = 3.84$) ด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.83$) ด้านบริการทางสังคม ($\bar{X} = 3.83$) ด้านความมั่นคงทางสังคม ($\bar{X} = 3.82$) ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ($\bar{X} = 3.80$) และ ด้านที่พักอาศัย ($\bar{X} = 3.73$) ตามลำดับ

1. ระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านบริการทางสังคม ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล และด้านที่พักอาศัย ตามลำดับ

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำสามลำดับแรก คือ มีการจัดให้บริการด้านส่งเสริมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ รองลงมาคือ มีการจัดให้บริการการให้คำแนะนำ ในการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ และมีการจัดให้บริการการตรวจสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุเป็นประจำทุกเดือน ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดให้บริการทางการแพทย์เคลื่อนที่ โดยเจ้าหน้าที่ไปให้บริการถึงบ้าน

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำสามลำดับแรก คือ มีการจัดให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุให้เหมาะสมเพียงพอ กับสภาพเศรษฐกิจ รองลงมาคือ มีการจัดฝึกอบรมอาชีพเสริมแก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม และ มีการจัดบริการให้มีส่วนลดในรายการต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุเช่น สถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งวัฒนธรรมทางท้องถิ่นตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านที่พักอาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียง

จากสูงไปหาต่ำสามลำดับแรก คือมีการจัดให้บริการตรวจและซ่อมแซมบ้านเรือนแก่ผู้สูงอายุ รองลงมาคือ มีการจัดให้บริการจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุเพื่อความปลอดภัยภายในบ้าน และมีการจัดตั้งศูนย์บริการแก่ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาทางสังคม

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำสามลำดับแรก คือ มีการจัดกิจกรรมนันทนาการงานรื่นเริง ในวันสำคัญสำหรับผู้สูงอายุ รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาดูงานสำหรับผู้สูงอายุ และมีการจัดตั้งกลุ่มสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดให้บริการสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านความมั่นคงทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำสามลำดับแรก คือมีการจัดให้บริการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ รองลงมาคือ มีการจัดให้บริการให้คำแนะนำ ปรีกษาแก้ไข้ปัญหา บริการด้านสุขภาพอนามัย และ มีการจัดส่งเสริมความรักความอบอุ่นในครอบครัวให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพ ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดอบรมส่งเสริมให้ครอบครัวมีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านบริการทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำสามลำดับแรก คือมีการจัดให้บริการอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน รองลงมาคือ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน และมีการจัดให้บริการเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุในเรื่องต่าง ๆ เช่น รถรับ-ส่ง ซ่อมแซมบ้าน ทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุภายในชุมชน

2. ผลการเปรียบเทียบการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี

ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้สูงอายุที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้สูงอายุที่มีอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการศึกษา การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ผู้ศึกษานำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา อภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ระดับการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต ส่วนใหญ่ เห็นว่าเทศบาลนครรังสิต มีการสงเคราะห์และดูแลผู้สูงอายุเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมความพร้อมรับมือสังคมผู้สูงอายุ เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ระบบการบริหารจัดการเชิงรุก เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการให้การสงเคราะห์และดูแลผู้สูงอายุ โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นด้านการออม ด้านการดูแลรักษาสุขภาพ และด้านสังคม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญคุณค่าของผู้สูงอายุ ผลการศึกษาสอดคล้องกับ การศึกษาของบุญมาก มากสุข (2558) ศึกษา

การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่าผลการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี มีการปฏิบัติการโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก บุชยา พาสุกี (2563) ศึกษาการบริหารจัดการงานสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล เมืองไธยา อำเภอนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่าผลการบริหารจัดการงานสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองไธยา อำเภอนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับสูงโดยสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต ส่วนใหญ่ เห็นว่าเทศบาลนครรังสิต มีการบริการการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ตั้งแต่การส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสภาพ มีการจัดให้บริการด้านส่งเสริมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ มีการจัดให้บริการการให้คำแนะนำ ในการดูแลสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ มีการจัดให้บริการการตรวจสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุเป็นประจำทุกเดือน ผลการศึกษาสอดคล้องกับ บุชยา พาสุกี (2563) ศึกษาการบริหารจัดการงานสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล เมืองไธยา อำเภอนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผลการบริหารจัดการงานสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองไธยา อำเภอนครศรีอยุธยา จังหวัดนครศรีอยุธยา ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับสูง

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต ส่วนใหญ่ เห็นว่าเทศบาลนครรังสิต มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินการ ในการส่งเสริมอาชีพ และสร้างรายได้ การส่งเสริมอาชีพ มีการจัดให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุให้เหมาะสมเพียงพอกับสภาพเศรษฐกิจ มีการจัดฝึกอบรมอาชีพเสริมแก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม มีการจัดบริการให้มีส่วนลดในรายการต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุเช่น สถานที่ท่องเที่ยวหรือแหล่งวัฒนธรรมทางท้องถิ่น ผลการศึกษาสอดคล้องกับ มนต์รี พรหมน้อย (2559) ศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาล ตำบลบ้านคลอง อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่าความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม ของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก สวัสดิการด้านรายได้ อยู่ในระดับมาก

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านที่พักอาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต ส่วนใหญ่ เห็นว่าเทศบาลนครรังสิต มีการดำเนินงานการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัย การปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การเพิ่มเติม ปรับปรุง ซ่อมแซม เปลี่ยนแปลง หรือ ดัดแปลงที่อยู่อาศัยบางส่วนหรือทั้งหมด โดยอาศัยการออกแบบ การซ่อมแซม การก่อสร้าง มีการจัดให้บริการตรวจและซ่อมแซมบ้านเรือนแก่ผู้สูงอายุ มีการจัดให้บริการจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุเพื่อความปลอดภัยภายในบ้าน มีการจัดตั้งศูนย์บริการแก่ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ผลการศึกษาสอดคล้องกับ บุชยา พาสุกรี (2563) ศึกษาการบริหารจัดการงานสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล เมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผลการบริหารจัดการงานสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านที่พักอาศัย อยู่ในระดับสูง

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต ส่วนใหญ่เห็นว่าเทศบาลนครรังสิต ดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการแก่ผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมนันทนาการงานรื่นเริง ในวันสำคัญสำหรับผู้สูงอายุ มีการจัดกรรมทัศน์ศึกษาดูงานสำหรับผู้สูงอายุ มีการจัดตั้งกลุ่มสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ศศิวิมล กองทรัพย์เจริญ (2563) ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาสีห์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการ ด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านความมั่นคงทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต ส่วนใหญ่ เห็นว่าเทศบาลนครรังสิต ดำเนินการดูแลและให้ความช่วยเหลือด้านสังคม ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้สูงอายุสมาชิกในครอบครัว และคนในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมมีการจัดให้บริการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ มีการจัดให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขปัญหา บริการด้านสุขภาพอนามัย และ มีการจัดส่งเสริมความรักความอบอุ่นในครอบครัวให้ผู้สูงอายุได้อยู่กับครอบครัวอย่างมีคุณภาพ ผลการศึกษาสอดคล้องกับ บุชยา พาสุกรี (2563) ศึกษาการบริหารจัดการงานสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล เมืองอโย

ยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผลการบริหารจัดการงานสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความมั่นคงทางสังคม อยู่ในระดับสูง

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ด้านบริการทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต ส่วนใหญ่เห็นว่าเทศบาลนครรังสิต มีการจัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุ มีการจัดให้บริการอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน และมีการจัดให้บริการเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุในเรื่องต่าง ๆ เช่น รถรับ-ส่ง ซ่อมแซมบ้าน ทำความสะอาดบ้าน ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ศศิวิมล กอง ทรัพย์เจริญ (2563) ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาสิทธิ์ อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการ ด้านการสร้างบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบผู้สูงอายุที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้ศึกษาตั้งไว้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป

การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครรังสิต ส่วนใหญ่เห็นว่าเทศบาลนครรังสิต มีการสงเคราะห์และดูแลผู้สูงอายุเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งนโยบายของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมความพร้อมรับมือสังคมผู้สูงอายุ เช่น การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ระบบการบริหารจัดการเชิงรุก เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการให้การสงเคราะห์และดูแลผู้สูงอายุ โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเตรียมความพร้อม

เข้าสู่วัยสูงอายุไม่ว่าจะเป็นด้านการออม ด้านการดูแลสุขภาพ และด้านสังคม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชน ตระหนักถึงความสำคัญ คุณค่าของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เทศบาลนครรังสิต ควรจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุทุกปี เช่น การทำขนม การทำอาหาร เป็นต้น
2. เทศบาลนครรังสิต ควรให้การช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของ ให้กับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน
3. เทศบาลนครรังสิต ควรสนับสนุนการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ อย่างต่อเนื่อง
4. เทศบาลนครรังสิต ควรมีการให้บริการตรวจสุขภาพเคลื่อนที่ โดยบูรณาการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) ลงพื้นที่เยี่ยมผู้สูงอายุที่บ้านเป็นประจำสม่ำเสมอ
5. เทศบาลนครรังสิต ควรส่งเสริมการออมสำหรับผู้สูงอายุ ในรูปแบบกองทุน เช่น กองทุนวันละบาท สวัสดิการชุมชน กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์
6. เทศบาลนครรังสิต ควรส่งเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่สำรวจเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุในชุมชนสำรวจข้อมูล บ้านผู้สูงอายุที่ยากไร้ มีสภาพบ้านทรุดโทรม และประสานงานขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและซ่อมแซมที่พักอาศัยให้แก่ผู้สูงอายุ
7. เทศบาลนครรังสิต ควรจัดหาสถานที่ให้ผู้สูงอายุเข้ามีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำกิจกรรมร้องเพลง เต้นรำ เพื่อสร้างความบันเทิงให้กับผู้สูงอายุ
8. เทศบาลนครรังสิต ควรจัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ ผู้สูงอายุเกี่ยวกับอาคารสาธารณะ และห้องน้ำ
9. เทศบาลนครรังสิต ควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับ การดูแลผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำไปแก้ปัญหา ได้อย่างตรงประเด็น

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

_____. (2566). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2566. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2552). คู่มือแนวทางดำเนินการด้านสวัสดิการสังคมและการสังคมสงเคราะห์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.

_____. (2548). มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

กระทรวงการคลัง. (2543). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2547). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: เจ เอส การพิมพ์.

ธนพร วิจิตรกุลวงศา. (2561). นโยบายสวัสดิการสังคม: แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้ในบริบทไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงเยาว์ เนียมโกคะ. (2564). การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ: มุมมองจากงานสังคมสงเคราะห์. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 29(1), 45–60.

บุญมาก มากสุข. (2558). การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การ บริหารส่วนตำบล บัวลอย อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี. ใน การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

บุษยา พาสุกรี. (2563). การบริหารจัดการงานสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล เมืองอโยธยา อำเภพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- ประยุทธ์ ทองอยู่. (2560). ทักษะชีวิตของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลคลองตำหรุ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. ใน *งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- มนตรี พรหมน้อย. (2559). ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลบ้านคลอง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. ใน *วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*.
- ศศิวิมล กอง ทรัพย์เจริญ. (2563). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลตาสิทธิ์ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง. ใน *งานนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- สุธาสัย ยิ้มประเสริฐ. (2564). ความเหลื่อมล้ำและการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมในประเทศไทย. *วารสารรัฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, 12(1), 1-18.
- สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2542). *คู่มือส่งเสริมสุขภาพที่พึงประสงค์ในผู้สูงอายุสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข*. นนทบุรี: โรงพิมพ์สหกรณ์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *สถิติจำนวนประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทย ปี 2566*. จาก <https://www.nso.go.th>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *ผลการสำรวจประชากรสูงอายุ พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers
- Esping-Andersen, G. (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third edition. New York: Harper and. Row Publication.
- United Nations. (2019). *World Population Ageing 2019: Highlights*. New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs. <https://www.un.org/en/development/desa/population/theme/ageing>